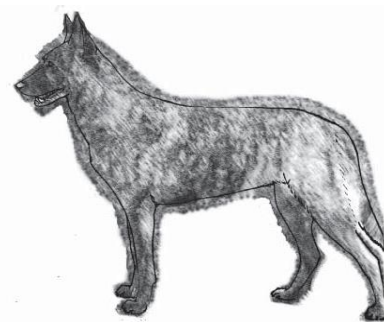
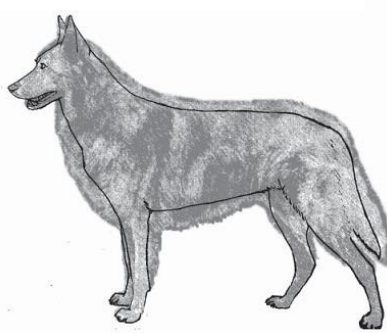
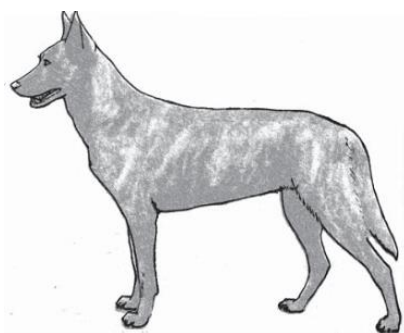

RAS (Rasespesifikk avlsstrategi)

for

**Hollandsk Gjeterhund,
korthåret, langhåret og strihåret.**

Versjon 1 utarbeidet 2013

Gyldig t.o.m. 01.01.2019

**Norsk
Kennel Klub**

HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	4
Generelt.....	4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling.....	4
Overordnet mål for rasen.....	5
Rasens populasjon	5
Populasjonsstørrelse.....	5
Gjennomsnittlig kullstørrelse.....	6
Effektiv populasjonsstørrelse	6
Innavlsgrad	6
Bruk av avlsdyr.....	6
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	6
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	7
Prioritering og strategi for å nå målene	7
Helse.....	7
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.....	7
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	7
Forekomst av reproduksjonsproblemer.....	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	8
Prioritering og strategi for å nå målene	8
Mentalitet og bruksegenskaper	9
Bruksprøver og mentaltester.....	9
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	9
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	9
Prioritering og strategi for å nå målene	9
Atferd	10
Atferdsproblemer	10
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	10
Prioritering og strategi for å nå målene	10
Eksteriør	11
Helhetsinntrykk.....	11
Eksteriørbedømmelser.....	11
Overdrevne eksteriørtrekk.....	11
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	11

RAS for Hollandsk Gjeterhund

Prioritering og strategi for å nå målene	12
Oppsummering.....	12
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål.....	12
Plan for videre arbeid i klubben	12

Innledning

I Norsk Kennel Klub er det besluttet at for hver hunderase skal det være en rasespesifikk avlsstrategi, RAS. Hver enkelt raseklubb er blitt bedt om å utforme en slik strategi innen 2014. Rasespesifikk avlsstrategi, RAS, er en handlingsplan for avlen innen en spesiell rase med hensyn til de forutsetninger og behov som rasen har i spørsmål om helse, funksjon, mentalitet, genetisk variasjon og eksteriør. Den skal belyse så vel problemer som styrker og fordeler i rasen.

Tanken er at RAS skal være et levende dokument som forandrer seg i takt med forutsetninger og behov innen rasen. Når vi nærmer oss de mål vi setter oss i dag, skal således nye mål formuleres.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Hollandsk gjeterhund nedstammer fra samme forfedre som Schæferne og de fire variantene av Belgisk fårehund. Hollandsk gjeterhund ble utviklet (oppsto) i begynnelsen av 1800-tallet i Nederland, frem for alt i Belgia, som da var en del av Nederland og provinsen Brabant. Hundene ble brukt opprinnelig til gjeting og til å vokte buskaper. På slutten av 1800-tallet begynte man å renavle Hollandsk gjeterhund. I 1898 ble «Nederlandse Herdershonden Club» stiftet og er i dag rasens moderklubb. Hovedmålet var å ta vare på og utvikle rasen. Målet var å avle på forfedrenes stabile psyke og proporsjoner. Fra «ur-rasen» ville man bevare den sterke flokkadferden og integritet, samt en primitiv atferd som frembringer tydelige signaler, som igjen understreker kommunikasjon. Ved å bevare størrelse og proporsjoner har man bidratt til en fysiologisk frisk rase.

Hollandsk gjeterhund, ble som nevnt, tidligere mest brukt som gjeterhund og vakthund. Nå blir den også brukt som politihund, «brukshund» og selskapshund. Den er forholdsvis ukjent utenfor sitt hjemland, og rasen er på verdensbasis liten tallmessig.

Hollandsk gjeterhund finnes i tre varianter; korthår, langhår og strihår. Det er flest av den korthårete varianten, deretter følger lang- og strihår.

De ulike hårlagene fremkom i forbindelse med at man begynte å samordne utstillinger.

Fra begynnelsen fantes det 6 varianter av rasen, men på begynnelsen av 1900-tallet var det bare igjen de tre nevnte; korthår, langhår og strihår. Man ønsket å skape en rase som skilte seg ut fra de tyske og de belgiske gjeterhundene, noe som førte til en farge- og størrelsesrestriksjon i 1914.

Sølv- og gullbrindle for korthår; sølv- og gullbrindle samt kastanjebrun for langhår; sølv- og gullbrindle, pepper og salt, samt blågrå for strihår var tillat. Minimumsstørrelsen ble hevet med to tommer for kort- og stihår, men høyden var noe lavere for langhår. På denne tiden var alle hvite tegninger uønsket. Dette forårsaket, da hvitt er et dominant gen, at det brukbare avlsmaterialet minsket drastisk. I 1928 tillot man igjen en viss mengde hvite tegninger i rasen og i 1934 gjenintrodusertes gul, rød og brun hos korthår og gul, rødbrun og blågrå hos strihår. Langhår hadde ingen fargeforandring. I 1960 gikk man tilbake til restriksjonene som ble innført i 1914, men nå forsvant kastanjebrun hos langhår.

På slutten av 1940- tallet hadde man behov for en større genpool, som førte til at man brukte hunder med ukjent bakgrunn eller belgiske Malinois til korthår, og Tervueren til langhår.

Hollandsk gjeterhund skal kunne utføre hardt arbeid. Den skal være velbygd, livlig og oppmerksom. Den er en utmerket brukshund men fungerer også meget godt som familiehund under forutsetning at den blir mentalt stimulert.

Hollandsk gjeterhund er lett å forme, den er en vaksom og trofast hund som ikke nøler med å forsvare sin fører eller familie om det er behov for det, først og fremst ved å varsle.

Den er utholdende, aktiv og bevegelig med et riktig gjeterhundinstinkt, er intelligent og har et livlig temperament under arbeid, men er samtidig rolig og avbalansert.

Hollandsk gjeterhund kom til Norge i 1993.

Den offisielle raseklubben Hollandsk Gjeterhundklubb Norge ble stiftet i 1998.

Overordnet mål for rasen

- Øke kunnskapen og spre informasjon om den genetiske variasjonens betydning i avlsarbeidet.
- Utvide avlsbasen for alle tre variantene slik at en større genpool oppstår.
- Fortsatt internasjonalt samarbeid for å minske innavlsgraden.
- Oppfølging av populasjonens utvikling så vel i Norge som i andre land.
- Spre informasjon om rasen, øke dens popularitet og på den måten få flere hunder til landet.
- Jobbe for mentalt sunne hunder med gode bruksegenskaper.
- Langhår: Forbedret helse og mentalitet i forbindelse med lydfølsomhet og skuddredsel.
- Korthår: Bevare den opprinnelige gjeterhunden og gjøre varianten «ren».
- Strihår: Få en bærekraftig stamme i Norge.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Det finnes i dag totalt ca. 110 Hollandske Gjeterhunder i Norge. Disse er fordelt mellom korthår og langhår med ca. 70 langhår og ca. 40 korthår. Det er ingen registrerte strihårede hunder i Norge.

Siden det ikke registreres dødsfall i Dogweb er det vanskelig å vite eksakte tall. Det er født 128 langhårede hunder fordelt på 18 kull og 42 korthårede fordelt på 6 kull siden 1993.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Gjennomsnittlig kullstørrelse for langhår er 7,1 og for korthår 7,0. Variasjonen er fra 3 -11 hunder pr kull.

Effektiv populasjonsstørrelse

Effektiv populasjonsstørrelse har siden 2003 vært:

Langhår: 5 tisper, 3 hanner.

Korthår: 2 tisper, ingen hanner av norsk avstamning brukt i Norge.

Innavlsgrad

Langhår: Gjennomsnittlig innavlsgrad er 2,915. Dette er regnet ut fra 7 kull. Totalt antall kull for perioden 2003-2013 er 7 langhårskull.

Korthår: Gjennomsnittlig innavlsgrad for 3 kull er 0. Totalt antall kull for perioden 2003 t.o.m. 2013 er 3.

Bruk av avlsdyr

Det er få oppdrettere og de som har kull har gjerne én tise som de avler på. Den genetiske avlsbasen er for liten og er per i dag ikke tilfredsstillende. Det er ønskelig med en avlsbase på tilsammen 100 hunder og det kreves da et samarbeid med oppdrettere i andre land i Norden og Europa.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Langhår: Det er importert 13 hunder siden 2003, herav 5 tisper og 8 hanner.

Korthår: Det er importert 18 hunder siden 2003, herav 12 tisper og 6 hanner.

Samarbeidet med de øvrige land i Norden og Europa er godt. I og med at rasen totalt sett er liten i populasjon virker de fleste lands raseklubber inneforstått med at vi må samarbeide mot samme mål om rasetypiske, friske og mentalt sunne hunder.

Raseklubben i Holland avholder jevnlig konferanser hvor alle lands raseklubber blir invitert for diskusjon og veiledning.

Det finnes ulike utfordringer hos de ulike hårlagsvariantene.

Langhår: Pga. liten avlsbase er det en utfordring å finne hunder som oppfyller ønskede krav til helsetilstand og mentalitet.

Etter 2. verdenskrig holdt den langhårede varianten på å dø ut og det ble da besluttet å gjøre noen kontrollerte parringer mellom henholdsvis Tervueren og langhåret Hollandsk gjeterhund og også mellom korthåret og langhåret Hollandsk gjeterhund. Dette ble ført inn i avkommenes stambøker med anmerkninger som F1, F2, F3, F4 og G0, G1, G2 hunder. Disse fikk restriksjoner i forbindelse med internasjonale utmerkelser.

Korthår: Pga. enkelte oppdretters egen interesse om å fremme egenskaper for bitearbeid og tjenestehunder for politi o.l. er det gjort innblandinger av andre raser, for eksempel brukes Malinois, Schäfer og ulike blandingshunder av typiske tjenestehunder. Problemet for vår rase er at disse hundene mønstres inn som Hollandske gjeterhunder i land hvor dette lar seg gjøre. Dette er uheldig siden disse hundene ofte avviker fra FCI sin rasestandard for Hollandsk Gjeterhund, både mentalt og eksteriørmessig. Det er ingen anmerkninger i stambøker for disse.

Strihår: Denne hårlagsvarianten er i dag utrydningstruet og det kreves en «redningsaksjon» for å bevare den strihårede hollandske gjeterhunden.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Kortsiktige mål: Rekruttere flere Hollandsk gjeterhundeiere til klubben. Bistå med rådgivning til tispeeiere med avlsgodkjente hunder samt oppfordre til å avle på disse. Gi oppdrettere gratis annonser i medlemsbladet.

Langsiktige mål: Holde den gjennomsnittlige innavlsgraden under 2,5% og at ingen enkeltkombinasjoner skal ha innavlsgrad høyere enn 6,25%.

Prioritering og strategi for å nå målene

Drive aktiv medlemsverving. Ta kontakt med tispeeiere vedrørende muligheter for valpekull, og hjelpe til med å finne hannhund m.m. Reklamere for rasen f. eks. gjennom å lage en brosjyre, og ha stand på utstilling.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Den Hollandske gjeterhunden er jevnt over en frisk og sunn rase, og noen spesielle raseproblemer, hverken begynnende eller manifesterte, er ikke observert. NKK fører statistikk over AD og HD og resultatene er tilgjengelige for klubben.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Hofteladdsdysplasi er ikke et vanlig problem slik vi ser det, men det er viktig at raseklubben arbeider for å beholde den lave andelen av dysplasi. Albuledsdysplasi er ikke registrert hos noen.

Statistikk for langhår siste 10 år

Antall avkom: 48

	HD	HD %	AD	AD %
Totalt	27	56,2%	12	25%
Fri	25	92,6%	12	100%
Svak	1	3,7%	0	0%
Middels	1	3,7%	0	0%
Sterk	0	0%	0	0%

Statistikk for korthår siste 10 år

Antall avkom: 22

	HD	HD %	AD	AD %
Totalt	6	27,3%	6	27,3%
Fri	3	50%	6	100%
Svak	1	16,6%	0	0%
Middels	2	33,3%	0	0%
Sterk	0	0%	0	0%

Når vi får inn strihårshunder må vi være oppmerksom på GD (goniodysplasia), noe som kan være et problem hos disse.

Historikk:

Følgende helseproblemer etc. har vært registrert på mer enn én hund i Norge:

Langhår:

Allergi, uspesifikke pels- og hudproblemer som flass, kløe og gjentatte øre- og øyenbetennelser, hypothyreose, immunhemolyse, aseptisk meningitis, haleknekk, ryggproblemer som forkalkninger (og prolaps) og Distichiasis/ Ektopiske Cillier.

Det ser ut til at dagens populasjon er kvitt disse lidelsene, de to siste unntatt.

Korthår:

Spondylose. (Forekom tidligere hos noen hunder.)

Generelt: Forekomst av cancer og arthrose/ forkalkninger i ledd hos eldre hunder anses ikke som noe unormalt.

Kilde: Helseundersøkelse foretatt 2001. (75 besvarelser, dvs. en høy andel av populasjonen den gang.) Ellers personlige meddelelser.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Ingen nedtegnede problemer med ovennevnte.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

- Arbeide for å beholde rasen frisk og sunn.
- Øke andelen av hunder som er HD- og AD-røntget. Ønsket er en andel HD-røntget på 75%, mot i dag 56,2% (langhår) og 27,3% (korthår). Andelen AD-røntgede er i dag 25% (langhår) og 27,3% (korthår) og det bør økes til 50%.
- Minske defektenes spredning i rasen og holde dem på et fortsatt lavt nivå.
- Informere om sykdommer og defekter samt jobbe for økt åpenhet og tillit mellom oppdrettere og mellom oppdrettere og avlsrådet/ klubben.

Prioritering og strategi for å nå målene

- Aldri bruke hunder i avl som har kjente genetiske defekter eller er genetisk belastet.
- Det kan bli aktuelt i framtiden med en helseattest.
- Krav at begge foreldrene er HD-røntgede (grad A og B godkjent).
- Oppfordre hundeeiere til å AD-røntge samtidig som de HD-røntges.
- Når det blir aktuelt: Krav om at begge foreldrene hos strihår har kjent øyenstatus. Registrere alvorlighetsgraden av GD. Ikke avle på to GD-belastede dyr.
- Det er også ønskelig at langhår (ved mistanke) øyenlyses for ekstra øyenhår slik at det ikke "dobles".
- Å unngå overbruk av særskilte avlsdyr, da overbruk fort kan lede til en ukonrollerbar spredning av defektanlegg i rasen.

- Avlsarbeidet bør fokusere på helse og funksjon og holde fast ved de eksteriøre og mentale egenskapene som gir rasen dens særpreg og arbeidsvilje. Dette bør etterstrebes, samtidig som det er viktig å se at forbedringer kan behøves og vil forekomme. Vi bør også følge opp MH / karaktertester og fortsette samarbeidet med utenlandske oppdrettere.

Mentalitet og bruksegenskaper

Bruksprøver og mentaltester

Hollandske gjeterhunder er en brukshund som kan arbeide innen alle typer bruksarbeid.

Av mentaltester finnes det flere varianter. De mest aktuelle er Karaktertest, Funksjonsanalyse og Mentalbeskrivelse (MH).

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

I rasebeskrivelsen blir den Hollandske gjeterhundens egenskaper sagt å være: Hengiven, lydig, føyelig, påpasselig, beredt, trofast, til å stole på, lite krevende, kraftig utholdende, alltid oppmerksom, aktiv og med et sant gjeterhundtemperament.

Den Hollandske gjeterhunden blir blant annet kjennetegnet av karakterstyrke, en egenskap som var helt nødvendig i dens tidligere arbeid (altså gjeting). Den har dessuten stor arbeidskapasitet, er våken, rettet mot mennesker, fleksibel, har stort pågangsmot, er i stand til å opptre selvstendig og er beredt til å sette i gang arbeidet sammen med sin eier/ fører.

Den Hollandske gjeterhunden er opprinnelig en gjetende fårehund. I arbeidet med saueflokken var det bare i spesielle tilfeller tillatt å holde fast en sau, men det var helt forbudt å bite igjennom huden. Derfor er det forståelig at en hunderase av slik opprinnelse generelt har høy biteterskel.

Hollandsk Gjeterhund er en utmerket brukshund. En allsidig brukshund som kan brukes til for eksempel agility, lydighet, spor, arbeid med saueflokker eller redningsarbeid. Noen hunder er kjent for å ha oppnådd gode resultater og har i hjemlandet Nederland fått sertifikat som politihunder. Men når man ser på den totale bestanden, har disse ikke utgjort et høyt antall i årenes løp.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Kortsiktig målsetning må være å få flere hundeeiere til å gjennomføre mentaltester på sine hunder. Det må være en målsetting også å oppfordre til å delta i en eller flere bruksaktiviteter.

På lang sikt må vi mer systematisk informere om hvor og når mentaltestene avholdes, for eksempel gjennom medlemsbladet "Hollender'n". Vi må også kunne bruke vår hjemmeside til slik informasjon. Oppdretterne må oppfordres til å legge stor vekt på mentale egenskaper.

Prioritering og strategi for å nå målene

Det må være fokus på mentalitet. Det må arbeides aktivt for å få Hollandske Gjeterhunder i Norge til å nærme seg rasestandarden på dette området. Avlsrådet har i denne sammenhengen en viktig oppgave for HGN's styre.

Atferd

Atferdsproblemer

Hollandsk gjeterhund brukes nå i liten grad til gjeting, men har blitt en allround brukshund. Som politihund og IPO-hund er det særlig den korthårede som blir brukt. Dette gjør at den skiller seg til en viss grad ut, ved å få et noe skarpere temperament.

Generelt sett er det lite atferdsproblemer i rasen.

Langhår:

Det er registrert en tendens til lydoverfølsomhet og/ eller skuddredsel i noen linjer (?) av den langhårede. I noen tilfeller sees utagering mellom hannhunder i situasjoner hvor de kommer for tett på hverandre.

Korthår:

Det ble for noen år siden født et par korthårskull i Norge hvor flere av hundene ble avlivet pga. aggressiv atferd overfor mennesker. Dette problemet ser ut til å være svært lite i dagens populasjon.

I skrivende stund har vi ingen strihårede i Norge, så det er vanskelig å beskrive disse.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

På kort sikt er det viktig å velge ut de rette avlsdyr for å bevare rasen som beskrevet i rasestandarden. Den langhårede må bli bedre på skuddfasthet. Den korthårede må bevares renrasert så det ikke blandes inn hunderaser med helt andre egenskaper, i den hensikt å skape en bestemt type brukshund som ikke er forenlig med rasens opprinnelige formål.

På lang sikt ønskes det en nervefast, harmonisk, sosial og stabil hund med gode bruksegenskaper, uten at den fjerner seg fra å være en hund med typisk gjeterhundtemperament.

Når det kommer strihårede Hollandske gjeterhunder til landet er det selvfølgelig viktig å få både eiere og oppdrettere med i Hollandsk Gjeterhundklubb, Norge.

Prioritering og strategi for å nå målene

HGN har krav til foreldredyr i sine avlskriterier som går på mentale egenskaper:

Foreldredyrene må ha bestått karaktertest, ha gjennomført tilfredsstillende funksjonsanalyse etter avlsrådets vurdering eller ha gjennomført MH med 1, 2 eller 3 på skuddene og 3, 4 eller 5 i momentet kontakt. Er hunden godkjent tjenestehund i en eller annen form, eller har vært gjennom andre typer tester/prøver, kan avlsrådet vurdere å godkjenne den som avlshund på det grunnlag.

Det er viktig å råde oppdrettere til å følge opp om rasens gode opprinnelige egenskaper, å velge skuddfaste/ ikke lydfølsomme foreldredyr (særlig langhårede) og med et vennlig temperament. Vi oppfordrer til å velge avlsdyr som ikke har utagering, separasjonsangst eller annen uønsket atferd, dette ansvaret påhviler både hannhund – og tispeeiere. Alle hundens egenskaper må vurderes – også de som ikke kommer fram på en mentaltest for eksempel. Oppdrettere må spørre seg: Hvilke egenskaper har denne hunden, som vi ønsker videre i rasen? Hvilke egenskaper har den, som vi ikke ønsker videre? Og deretter foreta en vurdering om hunden bør avles på.

Foruten gjennom avl å bibeholde/forbedre rasens egenskaper som familie- og brukshund er det viktig at oppdrettere sosialiserer og miljøtrener valpene, samt at eiere aktiviserer og stimulerer sine hunder. (Atferdsproblemer kan komme av mangel på slikt.)

Det er også ønskelig at vi får flere Hollandske gjeterhunder til Norge, så vi får et bredere grunnlag å avle på. God reklame er å vise fram hundene ikke bare på utstilling, men i brukskonkurranser, lydighet, som redningshunder osv.

Eksteriør

Helhetsinntrykk

(rasestandard 1960) En middels stor, middels tung, ganske muskuløs hund, av kraftig, proporsjonal bygning, med intelligent uttrykk og livlig temperament. Hengiven, lydhør, lydig, årvåken, beredt, svært trofast og pålitelig, lite krevende, med stor utholdenhet, alltid påpasselig, aktiv, begavet med den sanne gjeterhundmentalitet.

Skulderhøyde for hanner 57 til 62cm. Skulderhøyde for tisper fra 55 til 60cm. Kroppslengden er lengre enn skulderhøyden, i forholdet ca. 10 til 9. Vekt ca. 20 - 30 kg.

Eksteriørbedømmelser

Langhår: Det sees på utstillinger noen understilte hunder. Noe for bratt kryss går igjen. En tendens til noe bred eller rund skalle.

Korthår: Det påpekes iblant for steile skuldre.

Fra Holland rapporteres det om stadig flere *ikke* rasetypiske hunder, som altfor store, alt for mye hvitt, alt for store ører, et ikke "snilt" uttrykk, feil proporsjoner og individer med varierende utseende. I noen tilfeller kan dette skyldes innblanding av andre raser.

Overdrevne eksteriørtrekk

Rasen har ingen overdrevne eksteriørtrekk.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Beholde rasens sunne bygning og robuste utseende. Beholde dens, etter standarden rasetypiske utseende, uansett hårlagsvariant.

Lavlen:

Vektlegge godt tilbaketrukne skuldre (gjelder særlig korthår) for at hunden fortsatt skal ha et bra steg, normale bakbensvinkler (gjelder særlig langhår), sterk rygglinje og et godt kryss- og lendeparti. Vektlegge god pelskvalitet og sunn hud.

Prioritering og strategi for å nå målene

Fremfor alt avle på rasetypiske hunder. Avholde dommerkonferanser for å utdanne dommere til å premiere ”riktig” type i forhold til rasestandarden. Unngå avl på hunder med urene linjer (KH). Oppfordre Hollendereiere til å stille ut hundene sine på flere utstillinger, for å kunne følge med på hvordan rasen utvikler seg.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Bevare Hollandsk gjeterhund som en sunn og frisk rase uten spesielle atferdsproblemer. Bibeholde eller forbedre dens gode bruksegenskaper som er forenlig med dens opprinnelige formål. Det er meget ønskelig at den forblir rasetypisk i både utseende og temperament. Avlsarbeidet er helt grunnleggende her.

Den største trusselen for korthår er innblanding av andre raser, og at disse registreres inn som Hollandske Gjeterhunder. Vi må sørge for at disse ikke blir brukt i avlen.

For den langhårede er utfordringen for lite avlsmateriale, for få hunder. Vi må prøve å spre avlen på flere individer og få opp bestanden tallmessig. Vi må oppfordre oppdrettere til å mentalteste hundene og ikke benytte lydfølsomme hunder i avl.

Den strihårede er utrydningstruet og vi vil reklamere for å få denne varianten til Norge.

Plan for videre arbeid i klubben

RAS skal gjøres tilgjengelig på klubbens nettside. Vi skal oppfordre både oppdrettere og hundeeiere å sette seg inn i hva som står i RAS dokumentet og diskutere hva som er viktig, både nå og i fremtiden.